

A RÉMHÍREK TÉRBELI TERJEDÉSE ÉS KÖVETKEZMÉNYEI. AZ AUTÓSOK ÜLDÖZÉSE 1914 AUGUSZTUSÁBAN

1914. augusztus 4-én – azon a napon, amikor a magyarországi vasúthálózaton megszűnt a polgári forgalom és útnak indultak a frissen egyenruhát öltött népfelkelőkkel teli vonatok – a vasúti-távírda-hálózaton izgalmas hír söpört végig: francia automobilista nők 100 millió frankot visznek Magyarországon keresztül Oroszországba. A hír hallatára a katonai és polgári hatóságok országszerte út menti őrségeket állítottak fel. Augusztus 5-re kiderült, hogy a Magyarországtól több mint 1200 km-re fekvő essen-i rendőrség a hír forrása. A Belügyminisztérium még ezen a napon elrendeli, hogy a gépkocsikat az országhatár kivételével nem kell ellenőrizni. Másnap Gyöngyösön két autóban utazót meglőnek.

Így kezdődött el az az egyhónapos folyamat, amely országszerte az autósok üldözésébe és zaklatásába fordult. A rémhírek terjedését a hatóságok nem tudták megakadályozni, de az önkényeskedésnek igyekeztek gátat szabni. A polgári majd katonai rendelkezéseket azonban sokan – a lelkiismeretükre hivatkozva – figyelmen kívül hagyták. Augusztus közepére már a hivatalos ügyben eljáró autók akadálytalan közlekedését sem lehetett biztosítani. Időközben az eredeti rémhír mutálódni kezdett, az újabb és újabb variációk újból és újból felszították az autósok elleni tettvágyat. Sőt, gyanússá váltak a motorkerékpárosok és biciklisták is, Zala megyében már a szekéren utazókat is igazoltatták. Az utakat az öntevékeny közösségek barikádokkal, láncokkal és kötelekkel zárták el.

Úgy gondolom, hogy ez a rémhírek irracionalitásának ellenállni nem tudó hisztérikus viselkedés a békéjét elvesztett társadalom anómiája.

Frisnyák Zsuzsa